

GESCHICHT

FRAEN-EMANZIPATIOUN

Post Skriptum zum 8. März

Renée Wagener

Sinn d'Frae selwer un hirer historischer Ënnerdrückung Schold? Eng Replik op e puer pauschal Behauptungen.

Virun e puer Deeg gouf ech op engem landbekanntem Affekot säi Leserbréif op der RTL-Homepage zum internationale Fraendag opmierksam gemaach. Hie mécht dora verschidden Aussoen, déi een eigentlech net onwiddersprach sollt am Raum stoe loosse.

Ësichtens ass dem Gaston Vogel no den internationale Fraendag eng „superconnerie“. Dat seet net nëmmen hien, sou deelt en eis mat, mee och seng Fra. Dat ass natierlech en Argument. Zweetens fënnt den Auteur: „Si la femme a été négligée au cours de l'histoire, la responsabilité de cet impair lui incombe. Elle n'a, en effet, jamais réagi contre cette absurdité.“ An d'Erklärung fir dësen „idiot état de servitude“ läit nom Auteur dréitens bei der Kierch an hirer „politicaillie“, also där Partei, déi hir nosteet. Véiertens géifen d'Fraen och nach des Partei, also d'CSV, wielen. [1]

„Superconnerie“

Iwwert déi éischt Behauptung kann ee sécherlech diskutéieren. Tatsächlech riskéiert de Fraendag, deen emol e Kampfdag wor, grad an de leschte Joeren als entpolitisierte Ritual recuperéiert ze ginn, op deen sech d'Blummebutteker grad sou freeë wéi op Mammen- oder Våltesdag. D'Fraenorganisatiounen zu Lëtzebuerg probéieren neierdengs nees mat vill Asaz, sech dëser Entpolitisierung entgéintzestämmen a politesch Revendikatiounen ze vermëttelen. Ob si domat eng Chance hunn, ass eng oppe Fro.

Dat wor awer eng ganz Zäit anescht. Zënter 1911 haten déi sozialistesche Fraen a ganz Europa den amerikanesche Fraerichterinnen et nogemaach an deen Dag zu hirem Kampfdag gemaach, fir all déi Rechter

ze reklaméieren, déi hinne virenthale goufen - notamment d'Walrecht, awer och gläiche Loun fir gläich Aarbecht oder d'zivil Gläichstellung vun de bestuete Fraen. Wéi den 1. Mee hat de Fraendag deemools eng staark politesch Bedeitung. Den 8. März 1917 stoungen déi russesch Aarbechterinne mat hirem Streik um Ufank vun der russescher Februarrevoloutioun. Spéiderhi koumen Theme wéi sexuell Selbstbestimmung, Entkriminaliséierung vun der Ofdreiwung oder Kampf géint sexistesch Gewalt dobäi. Grad dee leschte Punkt weist, datt vill vun deene Punkten u sech net vum Dësch sinn. An datt d'Fraen, wéi d'Me-too-

Bewegung gewisen huet, och haut nach als Kollektiv mobiliséierbar sinn.

Net gewiert?

Domat si mer bei där zweeter Ausso ukomm: D'Fraen hätten sech ni selwer géint hir Ënnerdrückung gewiert. Dobäi gehéiert d'Fraenemanzipatiounsbewegung zënter dem 19. Joerhonnert eigentlech zu de Basics vun der europäescher Sozialgeschichte. No der Olympe de Gouges an anere Feministinnen, déi während der franséischer Revoloutioun fir Fraerichter agetruede

sinn, sinn d'19. an d'20. Joerhonnert voll vu Beispiller, wou Frae sech gewiert hunn. An de Fraendag wor en Deel dovun - an deem Sënn widder sprécht den Auteur sech eigentlech selwer. Dee selwechten Auteur weist sech entsat iwwert d'Onmündegkeet vun der bestuete Fra bis an d'1970er-Joren - jo, mee wien huet sech da fir hir Gläichstellung agesat, wann net d'Frae selwer - vun der éischter Deputéierter Marguerite Thomas-Clement iwwert d'Fraenorganisatiounen vun de Parteien an de Fofzegejore bis zu de Femmes juristes an de Siechzege a schliisslech dem Mouvement de libération des femmes?

Mat hirem Asaz fir Fraerichter woren d'Feministinnen eng vun enger ganzer Rei vun Emanzipatiounsbewegungen, déi sech zënter der Aufklärung artikuliert hunn, sou wéi och déi jiddesch an aner reliéis Minoritéiten, d'Anti-Esklavismus-Bewegung oder de Kampf an der Drëtter Welt géint de Kolonialismus. D'Argument, Fraen hätte sech net géint hir Ënnerdrückung gewiert, ass awer och an deem Sënn bemierkenswäert, well domatter déi, déi ënnerdréckt ginn, responsabel fir dëse Mëssstand gemaach ginn, andeems déi, déi ënnerdrécken, dedouanéiert ginn. Ausgeblend gëtt och, datt a villen historischen Fäll d'Prinzipie vu Gläichheet an Demokratie Deeler vun de privilegierte Klassen dozou bruecht hunn, ëmzedenken, an de Kampf vun den Ënnerdréckten ze ënnerstëtzen: Sief dat elo de Kampf vun de Fraen fir eng besser Bildung, deen och vu Männer ënnerstëtzt gouf, oder d'Anti-Sklave-Bewegung, déi vu biergerleche Politiker, ob aus chrëschtlicher oder liberaler Iwwerzeugung, och alt aus ekonomesche Grënn, gestäipt gouf. Jiddefalls ass eng Solidaritéit entstan, déi hëllefbräich, heiansdo souguer ausschlaggebend fir de Succès vun der Bewegung wor.

Drëtte Punkt: Et ass alles d'Schold vun der Kierch, déi souwuel selwer wéi iwwert de Wee vun hire

QUELL: WIKICOMMONS.

Heraus mit dem Frauenwahlrecht
FRAUEN-TAG
 8. MÄRZ 1914

Asaz vu Frae fir hir politesch Rechter : Fraendag an Däitschland 1914.

1972: Frae setzen sech a fir d'Emanzipatioun vun der bestuetener Fra.

FOTO: ROBY RAUS

politesche Waasserdréier d'Fraen an hirer ideologescher Gitt gehalen huet. D'Kierch huet, dorun ass keen Zweifel, bei der Ënnerdréckung an Entmenschlechung vun der Fra eng wesentlech Roll gespilt. Awer och de Code Napoléon vun 1804, dee vu Männer ausgeschafft gi wor, déi sech selwer fir opgekläert gehalen hunn, huet de Fraen hir Rechter beschneiden. A spéitstens am 19. Joerhonnert gesäit een, wéi vill datt och fortschrëttlech Männer déi fraeveruechtend Ideologie internaliséiert hunn. Dat kann ee scho bei de sozialisteschen Utopiste feststellen, zum Beispill beim Pierre Joseph Proudhon, deen iwwerzeegt vun der natierlecher Inferioritéit vun de Frae wor an sech duerfir och géint d'Fraewalrecht agesat huet. „L'égalité politique des deux sexes, c'est-à-dire l'assimilation de la femme à l'homme dans les fonctions publiques est un des sophismes que repousse non point seulement la logique mais encore la conscience humaine et la nature des choses [...] La famille est la seule personnalité que le droit politique reconnaisse [...] Le ménage et la famille, voilà le sanctuaire de la femme“, huet hien 1849 geschriwwen. [2]

Bedenklecht Fraebild

Mee och Schrëftsteller wéi de Victor Hugo oder de Zola, déi sech eigentlech fir Fraerechter agesat hunn, haten e bedenklecht Fraebild. Sou schreift de Victor Hugo: „L'homme s'efforce, invente, crée, sème et moissonne, détruit et construit, pense, combat, contemple, la femme aime. Et que fait-elle avec son amour? Elle fait la force de l'homme. Le travailleur a besoin d'une vie accompagnée. Plus le travailleur est grand plus la compagne doit être douce. [...] Ah, vénérons la femme. Sanctions-la, Glorifions-la. La femme, c'est l'humanité vue par son côté tranquille; la femme, c'est le foyer, c'est la maison, c'est le centre des idées paisibles.“ [3]

Iwwer déi ambigu Haltung vu sozialdemokratesche Männer zu Fraefuerderungen fënnt een och zu Lëtzebuerg Beispiller. Besonnesch d'Erwerbstätigkeit vu Fraen gouf vu ville skeptesch gesinn, well se d'Fraen als Konkurrenz um Aarbechtsmarché verstan hunn. Fir d'Fraewalrecht ass déi Sozialdemokratesch Partei vun alle Parteien zwar am offensivsten agetrueden, et woren awer vun 1917 un virun allem Fraen, déi duerfir mobiliséiert hunn. Bei de liberalen Deputéierten wor een souguer géint dës Demokratiséierung. Och d'Ofleennung vun Feminismus als biergerlech Verirrung oder d'Reduzéierung vun der

Fraendiskriminierung op en Niewewiddersproch vum Kapitalismus, deen sech mat der Revolutioun vum selwe géif léisen, wor der Aarbechterbewegung net friem.

Déi véiert Behauptung, Frae géife kathoulesch wielen, gétt et zënter der Aféierung vum Fraewalrecht. Jo, munnecher wollten de Fraen dowéinst scho virdrun déi politesch Rechter virenthalen. Et ass wuel plausibel, datt Fraen an den éischte Joerzénge no der Aféierung vun hire politesch Rechter éischter riets gewielt hunn, och well d'Mainmise vun der Kierch op jonk Meedercher laang Zäit nach staark wor. Beweiser gétt et dofir awer keng: Zu Lëtzebuerg gouf et, anescht wéi an anere Länner, ni verlässlech Analysen zum Walverhalen, mee just, an dat och eréischt an de leschte Joerzénge, Zuelen opgrond vu Sondagen virun oder no de Walen iwwert de comportement électoral. [4]

Aus deene Sondage geet ervir, datt Frae virun allem méi Abstentioun üben. Insgesamt ass awer d'Elektorat eng Grimmel méi weiblech. Dee méi héijen Undeel vu Fraen oder Männer läit och oft am Beräich vu wéinege Prozent a ka vu Wal zu Wal variéieren: Bei der LSAP zum Beispill wor 2009 den Elektorat zu bal 54 Prozent männlech, 2013 zu iwwer 54 Prozent weiblech. Bei deene Gréngen louch de Prozentsaz vun de Wielerinnen 2009 bei bal 62 Prozent, 2013 just nach bei 51,9 Prozent. Bei der CSV ass e vun 51,6 Prozent 2009 op 52,3 Pro-

zent 2013 eropgaang. Den ADR gouf 2009 nach zu bal 55 Prozent vu Männer gewielt, 2013 nëmme méi zu 51,5 Prozent. [5]

Vill méi pregnant wéi den Gender-Aspekt schéngt awer, wat d'Walverhalen ugeet, de Bildungsniveau: Beim Elektorat vum ADR haten 2013 bal d'Halschend a bei der CSV 43 Prozent kee Secondaires-Ofschloss, all déi aner genannte Parteien louchen dättelech ënner dem Duerchschnëtt vun 39 Prozent. Aner Facteure, déi beim Walverhalen eng Roll spillen, sinn den Alter oder de Wahlbezirk.

Fazit: D'Geschicht ass meeschtens vill ze komplex, als wéi datt ee se op grëffeg Formele kéint reduzéieren.

Quellen:

- [1] rtl.lu/meenung/carte-blanche/1146925.html
- [2] Le Peuple, 12 avril 1849, zit. no maitron-en-ligne.univ-paris1.fr.
- [3] Zit. no: Albistur, Maïté / Armogathe, Daniel: Histoire du féminisme français du Moyen Âge à nos jours, Paris 1977, S. 386.
- [4] Et gétt zwar zënter 1974 eng Auswärtung vu Bulletin, mee déi betrëfft nëmme de Panachage.
- [5] Chaire de recherche en études parlementaires: Analyse du vote des luxembourgeois de nationalité d'après les sondages pré- et post-électorales. Élections législatives de 2013. Luxembourg, 2015, parliament.a.p.f.unblog.fr/files/2013/09/rapport-elect-euro-2014-ii-luxembourgeois.pdf

Eng Kämpferin fir d'Fraewalrecht zu Lëtzebuerg: d'Sozialistin Marguerite Mongenast-Servais.

REPRODUKTION: BIBLIOTHÈQUE NATIONALE